

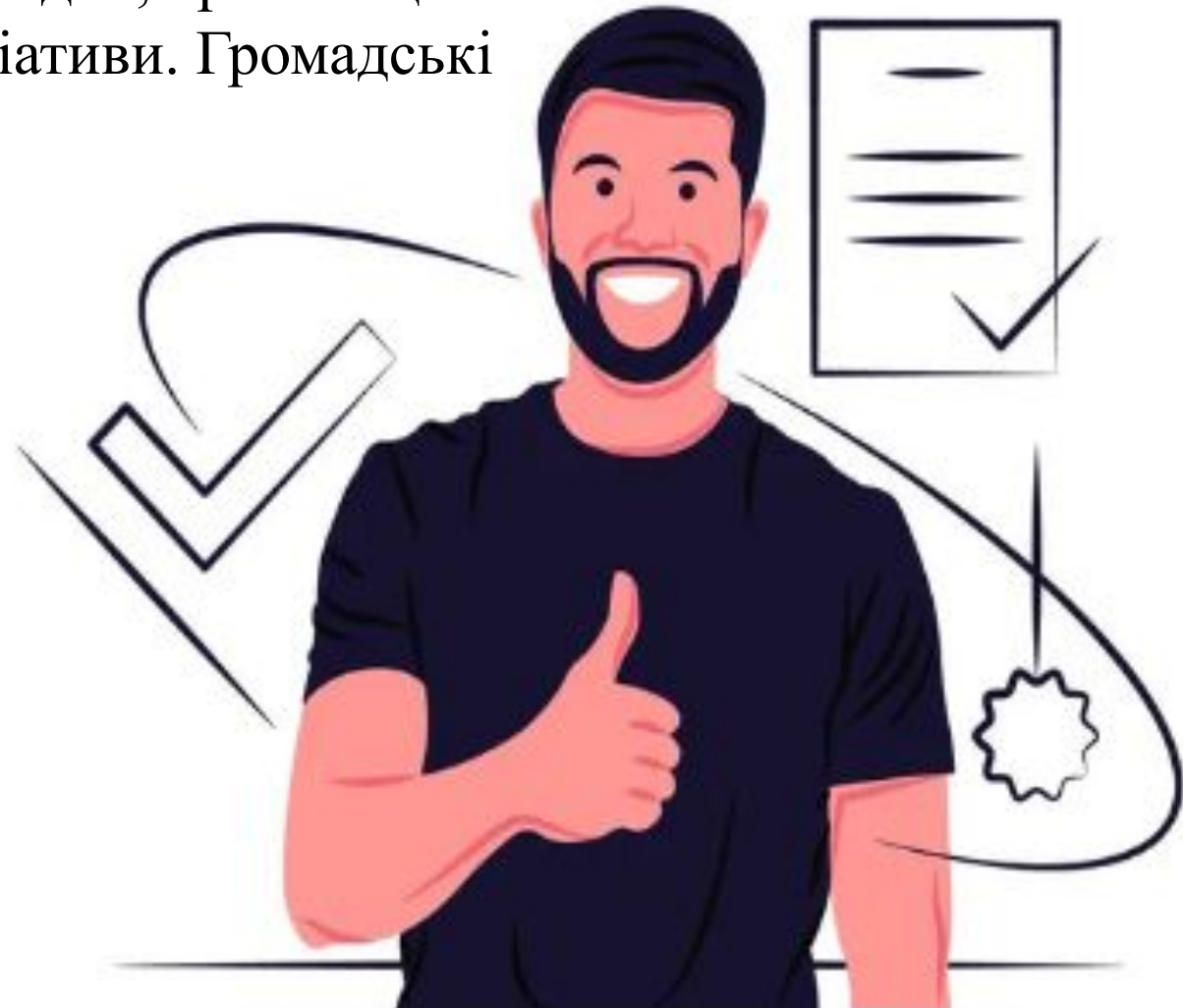
Організація місцевого самоврядування в Україні

Викладач:
Мелконян Арміне Гарегінівн

ПЛАН

1. Поняття і система місцевого самоврядування.
2. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
3. Форми здійснення територіальною громадою місцевого самоврядування.
Місцеві референдуми. Збори (конференції) громадян, організація їх підготовки та порядок проведення. Місцеві ініціативи. Громадські слухання. Звернення громадян.
4. Принципи місцевого самоврядування.

КОМІТЕТ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

СКІЛЬКИ
БУДЕ
ДЕПУТАТІВ?

ЯК ВІДКЛИКАТИ?

ЧИ ТРЕБА ЇМ
ПЛАТИТИ?

НАХІБА
ДЕПУТАТСЬКІ
ФОНДИ?

ЗАСТУПНИК

ГОЛОВА

СЕКРЕТАР

ЧЛЕН

1

Поняття і система місцевого самоврядування

У Конституції України закріплено поняття **місцевого самоврядування** як «права територіальної громади – жителів села або добровільного об’єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України» (ст. 140).

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» у ст. 2 закріплює більш розширене поняття **місцевого самоврядування** – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об’єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

За Конституцією України право територіальної громади на місцеве самоврядування здійснюється громадою як безпосередньо через різноманітні форми прямої демократії (місцеві референдуми та вибори, загальні збори тощо), так і через діяльність виборних та інших органів місцевого самоврядування, тобто шляхом представницької демократії.

Сукупність різних організаційних форм здійснення місцевого самоврядування та суб'єктів місцевого самоврядування утворює систему місцевого самоврядування.

Згідно зі ст. 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» система місцевого самоврядування включає:

- ✓ територіальну громаду;
- ✓ сільську, селищну, міську раду;
- ✓ районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст;
- ✓ сільського, селищного, міського голову;
- ✓ виконавчі органи сільської, селищної, міської ради;
- ✓ органи самоорганізації населення.

2

Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування

Територіальна громада – це жителі, об'єднаних постійним проживанням в межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр (ст. 140 КУ).

Можна виокремити основні ознаки територіальної громади:

а) **інтеграційна ознака.** Територіальна громада виступає як сукупність фізичних осіб, причому законодавче застосування узагальнюючого терміна «жителі» надає підстави включити до її складу не лише громадян України, але й іноземних громадян і осіб без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах;

б) **територіальна ознака.** Громада формується як сукупність тих осіб, що пов'язані з територією певного населеного пункту фактом постійного проживання. За цією ознакою виділяють: територіальні громади сіл або добровільного об'єднання в сільську громаду жителів декількох сіл; територіальні громади селищ; територіальні громади міст.

в) **інтелектуально-комунікативна ознака.** У територіальних громадах існує система різноманітних інтересів, соціальних зв'язків і відносин, які призводять до утворення громадської інфраструктури громади (організаційні форми та інститути, спрямовані на задоволення потреб та інтересів членів громади);

г) **функціонально-цільова ознака.** Територіальна громада має самостійні функції та компетенцію у вирішенні питань місцевого значення, що визначають особливе місце та роль цього суб'єкта в системі місцевого самоврядування.

Функції територіальних громад

ОБ'ЄКТНІ

- ☐ соціальна
- ☐ політична
- ☐ економічна
- ☐ екологічна

УПРАВЛІНСЬ
КІ

- ☐ установча
- ☐ нормотворча
- ☐ контрольна

Соціальна функція – це напрям діяльності територіальних громад, пов'язаний із задоволенням потреб життєзабезпечення її членів, створенням умов вільної реалізації членами громади їх вікових, фахових, культурних, національноетнічних, релігійних та інших інтересів, розвитком системи соціальної взаємодії та розбудовою громадянської інфраструктури громади.

Політична функція виступає одним із основних напрямів діяльності громад як інституції не лише громадянського суспільства, але й правової держави, зміст якого складає здійснення на місцевому рівні особливої форми публічної влади.

Економічна функція характеризує діяльність територіальних громад щодо формування достатньої для задоволення потреб громад та їх членів матеріальнофінансової бази та здійснення заходів з ефективного її використання.

Екологічна функція охоплює напрям діяльності, пов'язаний з підтриманням безпечного для життя і здоров'я громадян навколишнього середовища, доцільним, ефективним і дбайливим використанням належних громаді природних ресурсів.

Забезпечення ефективної реалізації функцій територіальної громади вимагає нормативного встановлення її **компетенції**. До **виключної компетенції територіальної громади** належать питання:

- а) формування місцевої ради, обрання місцевого голови й ухвалення рішення про дострокове припинення їх повноважень;
- б) заслуховування звітів депутатів та місцевого голови;
- в) здійснення контролю за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування у встановлених законодавством і статутом формах;
- г) об'єднання з іншими територіальними громадами і вихід із таких об'єднань;
- ґ) організаційна ознака;
- д) майнова ознака. Важливим елементом правового статусу територіальної громади є характеристика її як суб'єкта права комунальної власності.
- е) історико-культурна ознака. Територіальна громада зазнає впливу чинників історико-культурного характеру, під дією яких формуються соціокультурні надбання, що вшановуються громадою як особлива цінність – звичаї, традиції, свята.

Форми здійснення територіальною громадою місцевого самоврядування

Територіальна громада реалізує належне їй конституційне право на здійснення місцевого самоврядування безпосередньо та через органи місцевого самоврядування.

До форм безпосередньої демократії на муніципальному рівні законодавцем віднесені місцеві вибори, місцеві референдуми, загальні збори громадян за місцем їх проживання, місцеві ініціативи, громадські слухання.

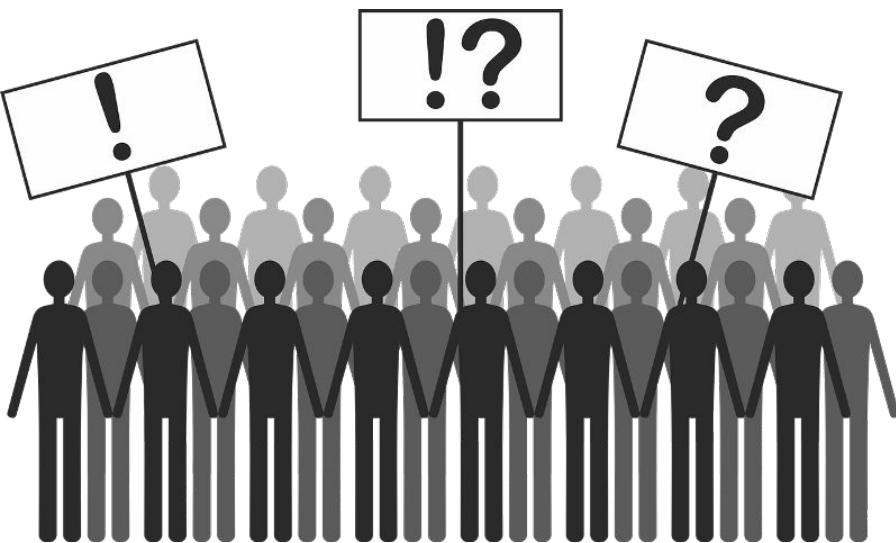
Місцеві вибори є формою прямого волевиявлення громадян, за допомогою якої відбувається формування сільських, селищних, міських, районних в місті, районних та обласних рад, обрання сільських, селищних та міських голів.

Місцевий референдум є формою волевиявлення територіальної громади з питань місцевого значення, а також формою нормотворчої діяльності цього суб'єкту місцевого самоврядування, яка дозволяє громаді безпосередньо здійснювати управління місцевими справами.

Загальні збори громадян закріплені у ст. 8 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні». Вона передбачає, що порядок проведення загальних зборів громадян за місцем проживання визначається законом та статутом територіальної громади. Загальні збори громадян скликаються в міру необхідності за місцем селища, мікрорайону, житлового комплексу, вулиці, кварталу, будинку) для обговорення найважливіших питань місцевого життя.

Громадські слухання – форма вирішення питань територіальною громадою, в межах якої вона може зустрічатися з депутатами відповідної ради та посадовими особами місцевого самоврядування, заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування. Вони повинні проводитися не рідше одного разу на рік. Порядок організації громадських слухань визначається статутом територіальної громади.

Місцеві ініціативи – право членів територіальної громади ініціювати розгляд у раді будь-якого питання, віднесеного до відання місцевого самоврядування (ст. 9 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні»). Таке питання підлягає обов’язковому розгляду на відкритому засіданні ради за участю членів ініціативної групи з питань місцевої ініціативи, а прийняте за ним рішення – оприлюдненню. Порядок внесення місцевої ініціативи на розгляд ради, а також обнародування рішення ради, прийнятого з питання, внесеного шляхом місцевої ініціативи визначається представницьким органом місцевого самоврядування або статутом територіальної громади.

4

Принципи місцевого самоврядування

Принципи місцевого самоврядування в Україні визначені положеннями ст. 4 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні":

- . народовладдя;
- . законності;
- . гласності;
- . колегіальності;
- . поєднання місцевих і державних інтересів;
- . виборності;
- . правової, матеріально-фінансової та організаційної самостійності в межах повноважень, визначених цим та іншими законами;
- . підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб;
- . державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування;
- . судового захисту прав місцевого самоврядування.

Ознаки органів місцевого самоврядування:

- ✓ не належать до органів державної влади;
- ✓ є самостійним видом органів публічної влади;
- ✓ виражають інтереси територіальних громад та здійснюють діяльність від їх імені;
- ✓ фінансовою основою їх діяльності є місцеві бюджети (сільські, селищні, районні, міські, районні у містах, обласні);
- ✓ становлять відносно постійне поєднання депутатів з різними навичками, інтересами, здібностями та неоднаковою фаховою підготовкою в рамках одного органу з метою реалізації властивих їм повноважень, а також з метою необхідності виконання поставлених завдань та досягнення відповідних цілей у сфері муніципального управління.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

